

Katowice 27.06.2022

Dr hab. Anna Kmita
Wzornictwo, Wydział Projektowy
Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach

Recenzja pracy doktorskiej przedstawionej przez Panią Aleksandrę Satławę, zatytułowanej „Aktywizacja fizyczna współczesnych dzieci. Projekt wspomagający rozwój ruchowy dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym”, sporządzona w związku z przewodem doktorskim wszczętym na Wydziale Form Przemysłowych Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie w dniu 28 kwietnia 2017r.

Wykaz otrzymanych dokumentów

- portfolio liczące 49 stron, zawierające curriculum vitae, wykaz opracowanych projektów oraz dorobek dydaktyczny,
- dysertacja doktorska licząca 95 stron, zawierająca część teoretyczną i projektową, wraz ze streszczeniem pracy

Życiorys kandydatki

Pani Aleksandra jest absolwentką Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Form Przemysłowych. Od 2014 jest czynnym zawodowo projektantem, współpracuje z uznanymi polskimi firmami jako projektantka produktu, równocześnie podejmując wiele inicjatyw badawczo-projektowych z instytucjami kultury, m.in. Cricoteką, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, Dobroteką, Zamkiem Cieszyn. Od 2018 roku pracuje również w Zhengzhou University of Aeronautics, Design School, Chiny, jako nauczyciel akademicki, podobnie jak w Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie, w Instytucie Sztuki i Designu.

Jej rozwój kariery zawodowej obejmuje zatem wszystkie cenne dla młodego pracownika naukowego obszary: projektowanie i współpracę z przemysłem, działalność naukowo-badawczą oraz dydaktykę, której zakres pozwala zdobywać wszechstronne doświadczenie i przekazywać zdobytą już wiedzę i kompetencje w ciekawych obszarach przedmiotów i kursów które prowadzi w kraju i za granicą.

Ocena portfolio projektowo-badawczego i pracy dydaktycznej

Portfolio przedstawione do oceny zawiera rzetelnie opisane i logicznie pogrupowane osiągnięcia projektowe kandydatki. W zaprezentowanej dokumentacji mamy do czynienia z pracami o wysokiej jakości, nie budzi wątpliwości także forma samego opracowania, choć w osiągnięciach zespołowych – nie podano zakresów, za które odpowiedzialna jest autorka, być może w niektórych przypadkach – trudno o ich jednoznaczne wytyczenie.

Prace powstałe w dużych zespołach projektowych, podobnie jak jednostkowe wdrożenia – charakteryzuje współczesny charakter, bardzo dobre opracowanie materiałowo-kolorystyczne, te projekty są zapamiętywalne, interesujące i z przyjemnością muszą

skonstatować – znane mi już nie od dziś, a więc w pewnym sensie popularne lub rozpoznawalne.

Z szerokiego spektrum realizacji (meble, oświetlenie, wystawiennictwo) o zasięgu międzynarodowym, warto wymienić choćby kilka, które zostały dostrzeżone i nagrodzone na prestiżowych konkursach i wydarzeniach związanych z designem, jak: finałowe – prezentowane w międzynarodowym konkursie projektowym Make me! Łódź Design Festival, Arenie Design w Poznaniu czy nominowane w konkursie w konkursie Śląska Rzecz.

Pokłosiem działalności Pani Aleksandry są wystawy:

- 2021, Indywidualna wystawa w Manggha Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej
- 2021, AFAD Glass Part One Design, Satelite Design Gallery, Bratysława, Słowacja
- 2019, Wystawa Hello design! vol.2 w Cricotece, Kraków
- 2017, Polish Design Island, Tydzień z polskim designem, Ambasada RP w Kopenhadze, Dania
- 2016, Moderna. Przemysł + rzemiosło, Sofia, Bułgaria.

Na uwagę zasługuje też fakt, że projektantka wykorzystuje z sukcesem możliwości jakie dają stypendia i granty badawcze, skutecznie przekuwając swoje działania w tym zakresie na ambitne realizacje prospołeczne (Projekt badawczy terapeutycznych kredek w ogólnopolskim programie Inkubator Włączenia Społecznego, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Projekt badawczy Hop Hop w ogólnopolskim programie Inkubator Dostępności, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej).

Ciekawe i zróżnicowane projekty studenckie powstające przy udziale i zaangażowaniu dydaktycznym doktorantki, które miały przyjemność obejrzeć w portfolio – dopełniają bardzo pozytywnego obrazu kandydatki do stopnia doktora.

Ocena rozprawy doktorskiej

Praca doktorska przedstawiona do recenzji jest przemyślanym projektem, który powstał w oparciu o dobrze wytyczone cele, co jest warte podkreślenia i uznania – w oparciu o ogromną ilość literatury naukowej i konsultacji z ekspertami z dziedziny rozwoju i psychologii dziecięcej. Czytając wprowadzenie do projektu miałam poczucie, że autorka ma gruntowną wiedzę i w sposób przemyślany „filtruje” najważniejsze elementy z dziedziny psychologii rozwojowej oraz wzornictwa, wiedząc czego szuka, co chce zbudować, i jakie narzędzia projektowe będą jej potrzebne. Doceniam szeroki kontekst historyczny i współczesny w dziedzinie rozwiązań aktywizujących dzieci, mam przekonanie, że dzięki niemu projekt Pani Aleksandry jest osadzony na odpowiednich fundamentach i założeniach.

W części dotyczącej charakterystyki grup docelowych i badań z użytkownikami – doktorantka zastosowała prawidłową metodologię, opartą o zasady design thinking i współczesne narzędzia projektowe, takie jak wywiady pogłębione, persony, analizy ergonomiczne i materiałowe, testy z użytkownikami – zarówno we wstępnej jak i końcowej fazie projektu.

W wyniku tych prac powstały dwa zestawy ułatwiające rodzicom i opiekunom organizację aktywności ruchowej dzieci w wieku przedszkolnym: jeden, który odczytuję jako „podstawowy”, zbudowany z form geometrycznych umożliwiających bardzo szeroką kombinatorykę i dający pole do samodzielności i kreatywności dzieciom, i drugi „dopełniający” zbudowany z elementów naturalnych, oparty na analogicznym scenariuszu użytkowym – leśny, naturalny.

Jako projektanta, nurtuje mnie proces powstawania obu rozwiązań... czemu pojawiły się dwa? Na którym etapie pracy autorka zauważyła że podobny ciąg aktywności może być realizowany w plenerze przy użyciu istniejących elementów naturalnych? Kiedy postanowiła połączyć te dwie nitki projektowe i jakie miała ku temu motywacje? Jaka jest relacja pomiędzy tymi projektami – czy po określeniu zakresu użytkowego, funkcji i trybu poszczególnych ćwiczeń – powstał najpierw projekt główny a potem rozszerzono implementację scenariusza użytkowego o zabawy plenerowe czy te dwie rzeczy rodziły się jednocześnie? Wydaje mi się to istotne, ponieważ podczas lektury pracy – starałam się cały czas odnajdywać analogie, nie tylko w scenariuszu zabaw ruchowych, ale też w formie i charakterze wizualnym projektowanych elementów. Było to dla mnie wyzwanie, ponieważ autorka nie określiła w swojej pracy założeń dotyczących semantyki, studium formy stworzonych elementów, poprzestała na określeniu przyjaznej, neutralnej kolorystyki, nie tłumacząc czemu – oprócz co zrozumiałe – aspektów funkcjonalnych i technicznych – zaprojektowane przez nią moduły wyglądają właśnie tak... Słowem – jedyne co pozostawia niedosyt, to brak studium estetyki, brak nawiązań do przyrody, lub celowego ich pominięcia. Być może elementy geometryczne nie niosące skojarzeń z konkretnymi obiektami naturalnymi są rozwiązaniem najwłaściwszym, jednak – nie zostałam o tym przekonana, ponieważ nie mogłam zapoznać się z innymi wariantami form (jeśli powstały) czy zbudować sobie wyobrażenia o cechach wizualnych które powinny spełniać (choćby w formie moodboardu – tablicy nastrojów, skojarzeń, form, kształtów, kolorów) którymi autorka się inspirowała. Finalne rozwiązanie oceniam wysoko, jednak chciałabym być przekonana, że geometryczne zaproponowane formy – są tymi najwłaściwszymi.

Pani Aleksandra skupiła się na określeniu wszelkich wytycznych związanych z technologią wykonania, z procesem użytkowym proponowanego zestawu. Ten fragment pracy jest rozwiązany wzorcowo. Jedyne znak zapytania, który mi towarzyszył (o wielokrotne wyginanie elementów w miejscu ich frezowania) kandydatka sama opisuje w podsumowaniu pracy, wskazując potencjalne możliwości rozwiązania tego problemu projektowego.

W projekcie wykorzystano charakter materiału – pianki EVA, pozwalający kształtować powierzchnie mat, tak aby miały zróżnicowane powierzchnie i dodatkowo zapewniały stymulację sensoryczną, jego inne zalety takie jak elastyczność, waga, możliwość czyszczenia – potwierdzają, że wybór tego materiału jest prawidłowy. Projekt jest zaprojektowany i przemyślany bardzo kompleksowo, rozwiązano go na poziomie składania, przenoszenia, zestawiania elementów ze sobą.

Ujmuję mnie profesjonalna waluacja projektu, ocena przez użytkowników – obu ścieżek – domowej i leśnej, wraz w wskazaniem atrakcyjności każdego z zaprojektowanych ćwiczeń: wchodzenia i schodzenia, turlania, skoków, omijania przeszkód, rzutów do celu, bujania się, przechodzenia przez tunel. Co ciekawe, niektóre zabawy „leśne” zostały przez młodych użytkowników umieszczone w rankingu wyżej niż ich odpowiednicy „wersji domowej”.

Kolejny aspekt który należy ocenić bardzo pozytywnie to szata graficzna opracowania, w każdym jego aspekcie. Autorka opracowała logotyp projektu, zestaw instrukcji, w przyjaznej formie umożliwiając rodzicom, terapeutom i starszemu rodzeństwu korzystanie z projektu. Pani Aleksandra świetnie rysuje!!! Z dużą przyjemnością obcowałam z warstwą ilustracyjno - rysunkową person i schematów ćwiczeń.

Pozytywny obraz pracy doktorskiej potwierdzają opinie specjalistów, fizjoterapeutów, oraz fakt, że narzędzie terapeutyczne Hop Hop zostało zakupione i będzie podlegało dalszej ewaluacji w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Krakowie, który jest oficjalnym partnerem merytorycznym projektu.

Gratuluję idei, procesu projektowego i efektu – trzymam kciuki za dalszy rozwój produktu i jego wdrożenie.

Konkluzja

Stwierdzam, że praca doktorska Pani Aleksandry Satławy zatytułowana „ Aktywizacja fizyczna współczesnych dzieci. Projekt wspomagający rozwój ruchowy dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym”, jest autorskim projektem z zakresu wzornictwa przemysłowego i jako taka odpowiada wymaganiom określonym w art. 13, ustawy z dnia 14 marca 2003 roku (wraz z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Przedstawiona ścieżka projektowa to rozwiązanie przemyślane, współczesne, bardzo dobrze zaprezentowane i z dużym potencjałem wdrożeniowym.

Dorobek zawodowy, osiągnięcia dydaktyczne oraz przedstawiona praca doktorska predysponują ich autorkę do otrzymania stopnia naukowego o który się ubiega.

Tym samym, składam wniosek do Rady ds. Stopni Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony oraz popieram wnioski o nadanie Pani Aleksandrze Satławie stopnia doktora sztuki, w dyscyplinie: dziedzina sztuki, dyscyplina sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki.

Katowice 27.06.2022

